

provozování lomů, kdežto hliník, o který jde, slouží potřebě velkostatku a obyvatelstvu se přenechává hlína proti zaplacení pouhé uznávací činže. Ale zásady, vyslovené v těchto předpisech, platí i v případech, jichž se ono nařízení přímo netýká. Vždyť trestným podle §u 335 tr. zák. není jen čin neb opomenutí, přičící se určitým předpisům bezpečnostním, nýbrž vůbec každý čin a každé opomenutí, o němž pachatel již dle přirozených jeho následků, které každý snadno poznati může, nebo podle svých zvláštních poměrů může seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečnost života, zdraví nebo bezpečnosti těla lidského. Obžalovaný věděl, že hliník byl podkopán, a bylo proto jeho povinností jako dozorce hliníku, by se přesvědčil o tom, zda nehrozí nebezpečí, že se hlína sesype, a postaral se o to, by nedošlo k nehodě. Zmateční stížnost dovozuje právem, že obžalovaný neměl především dáti Františku B-ovi, pokud se týče jeho synovi Gotthardu B-ovi vůbec svolení, by si vzal z hliníku hlínu, nebo že se měl aspoň postarati o to, aby práce byla vykonána pod spolehlivým dozorem. Opomenul-li obžalovaný učiniti potřebná opatření, aby bylo zabráněno nebezpečí sesypáním, bylo jeho povinností, postarati se o to, by do míst, kde byl hliník podkopán, vůbec nikdo nevstupoval, tedy buď hliník uzavřítí nebo jej aspoň opatřítí výstražnými tabulkami. Obžalovaný se nejen nezachoval žádným ze způsobů tu naznačených, dal naopak svým povolením, uděleným B-ovi, aby si vzal z hliníku hlínu, přímo podnět k tomu, aby do hliníku a to i do míst, kde byl hliník podkopán, vešli lidé. Je nerozhodno, nemohl-li obžalovaný, jak zní dotýčný závěr rozsudkový, předvídati, že B-ovi dělníci budou hlínu kopati přes to, že v hliníku bylo dosti hlíny (nakopané). Vždyť mu bylo počítati i s nebezpečím, vzcházejícím pro lidi, octnuvší se na nebezpečných místech lomu (jámy) z jakéhokoli důvodu vůbec, nikoli právě jen pro ty, kdož by tam chtěli těživo dobývati (kopati hlínu). Obžalovanému bylo počítati zejména i s deštivým počasím, jakož i vzítí v úvahu lidskou neopatrnost, jakou dle přesvědčení soudu, docházejícího výrazu v úvahách napadeného rozsudku, projevila usmrcená potom Marie N-ová tím, že přes Š-ovu výstrahu jala se hlínu kopati. Než veškeré zde naznačené závěry jsou závislými na zjištění, zda byl způsob, jakým byl hliník podkopán, spojen s nebezpečím, uvedeným v §u 335 tr. zák. a zda mohl obžalovaný toto nebezpečí předvídati. Jelikož pak rozsudek je v tom směru stížen doličenou vadou neúplnosti, činící jej zmatečným podle čís. 5 §u 281 tr. ř., bylo odůvodněné již v tomto směru zmateční stížností vyhověti, rozsudek zrušiti a vrátiti věc podle §u 288 čís. - tr. ř. soudu prvé stolice k novému projednání a rozhodnutí.

Čís. 1831.

Není zmatečností podle §u 281 čís. 11 tr. ř. ani porušení předpisu §u 55 tr. zák., ani, vyslovil-li soud, že používá práva §u 54 tr. zák. a přece vyměřil trest v rámci zákonné sazby.

(Rozh. ze dne 13. prosince 1924, Zm I 415/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 17. dubna 1924, jímž obžalované byly uznány vinnými zločinem těžkého poškození na těle podle §u 143 tr. zák.

D ů v o d y:

Obě zmateční stížnosti přicházejí v úvahu jen pokud uplatňují zmatek §u 281 čís. 11 tr. ř., ježto ve všech ostatních směrech vzaty byly stěžovatelkami zpět. Ve směru §u 281 čís. 11 tr. ř. jsou bezdůvodny. Zmatek spatřují v tom, že soud nalézací, jakkoli u obou stěžovatelek použil předpisu §u 54, u Dory A-ové též §u 55 tr. zák., vyměřil jim trest, aniž zaměnil žalář v mírnější stupeň, v rámci zákonné trestní sazby. Pokud jde o stížnost Dory A-ové, budiž především podotknuto, že o zmatek dle §u 281 čís. 11 tr. ř., podmiňující porušení zákona v předpisu §u 55 tr. zák., vůbec nemůže býti řeči, protože předpis ten již dle svého doslovu nepředpisuje snížení trestu pod nejnižší mez zákonné trestní sazby, nýbrž toliko částečnou náhradu trestu, jak by jinak co do trvání shledán byl přiměřeným, i v r á m c i zákonné trestní sazby, jedním nebo několika způsoby zostření v §u 19 vytčenými. Pokud však jde o předpis §u 54 tr. zák., přisvědčiti jest ovšem stížnostem, dovozují-li z porovnání §§ů 54 a 53 tr. zák., že soud nalézací, kdyžť přes to, že vyslovil, že používá práva §u 54 tr. zák., vyměřil trest těžkým žalářem v rámci zákonné trestní sazby, ve skutečnosti tohoto práva nepoužil. Než okolnost ta opodstatniti nemůže zmatečnost rozsudků vůbec a zejména dle §u 281 čís. 11 tr. ř. I § 54 tr. zák. stanoví, jak vyplývá z nadpisu §u 55 tr. zák. a z výrazu »může«, jehož v obou předpisech použito, jen p r á v o soudu trest v rozsahu tam uvedeném za určitých předpokladů zmírniti (zkrátiti). P o v i n n o s t i soudu, by, shledal-li podmínky §u 54 tr. zák., za všech okolností zaměnil žalář v mírnější stupeň nebo vyměřil trest pod nejnižší mez zákonné sazby, dle předpisu zákona není. Proto nemůže soud nalézací tím, že přes to, že shledal tyto předpoklady, ani druh žaláře nezmiřnil, ani s trestem pod nejnižší zákonnou sazbu nesešel, porušiti zákon; jen tak dopustil by se však zmatečnosti. Tomu odpovídá i trestní řád svým předpisem §u 281 čís. 11 (§ 344 čís. 12), vyslovujícím zmatečnost rozsudku ve výroku o trestu, když soud p ř e k r o č i l meze příslušejícího mu p r á v a zmírňovacího (nebo zaměňovacího). O překročení mezi zmíněného práva může býti řeč jen tehda, je-li právo to preceptivním předpisem zákona nějak omezeno. Tak jest tomu, je-li v určitém případě jeho použití vůbec (§ 16 odstavec první lichevního zákona) nebo přes jistou míru (týž § odstavec druhý; § 338 tr. ř.; srovnej též § 28 zákona na ochranu republiky) výslovným předpisem zákona vyloučeno, nebo když soud zmírnil trest žaláře na vězení nebo peněžitou pokutu a pod. Otázku, mělo-li či nemělo-li práva jinak přípustného dle zmíněných §§ů v konkrétním případě počito býti vůbec, a byly-li předpoklady dány, a do jaké míry, nelze přivésti ku přezkoumání vyšší stolicí pořadem zmateční stížnosti, nýbrž jako otázku volného soudcovského uvážení výhradně pořadem odvolání. O nic jiného však v přítomném případě ve skutečnosti nejde, to ani, vezme-li se

v úvahu, že soud v rozsudku výslovně prohlásil, že shledává zákonné podmínky mimořádného zmírnění. Neboť, jakmile přes to vyměřil trest co do druhu žaláře i co do trvání v mezích zákonné sazby, dal tím na jevo, že trest ten uznává provinění obžalovaných za daných poměrů přiměřeným a že neshledal převahu polehčujících okolností přes odůvodněnou naději na polepšení tak závažnou, aby z rámce zákonné trestní sazby v uvedených směrech vykročil. Přes opačné tvrzení rozsudku soud tedy ve skutečnosti svého práva zmírňovacího vůbec nepoužil, nýbrž zachoval se toliko dle předpisu §u 53 tr. zák., a jde jen o pochybení čistě formální, když tvrdil, že používá i §u 54 tr. zák. Nějaká ani za podmínek §u 54 tr. zák. neexistující povinnost zákonná zmírniti druh žaláře nebo sejíti pod nejnižší mez zákonné sazby porušena nebyla. Není dána zmatečnost dle §u 281 čís. 11 tr. ř., když soud nalézací sešel s trestem pod nejnižší mez zákonné sazby jen proto, že opominul zákonného předpisu o mimořádném snížení trestu výslovně v rozsudku se dovolávati (viz rozhodnutí sb. 3503). Obdobně má se věc v případě přítomném, kde soud sice předpisu §u 54 tr. zák. se dovolává, avšak přes to trest v rámci zákonné trestní sazby vyměřil, a, kdyby i v případě prvém připustiti bylo, že by zmatek §u 281 čís. 11 tr. ř. pro překročení mezí zákonité trestní sazby, pokud tato podmíněna jest přitěžujícími nebo polehčujícími okolnostmi, v zákoně jmenovitě uvedenými, přišel v úvahu, jakmile soud v důvodech rozsudku výslovně uvedl, že zákonných podmínek pro mimořádné snížení trestu pod nejnižší mez zákonné trestní sazby neshledal, protože soud v případě tom vázán byl preceptivním předpisem §u 53 tr. zák. na rámec zákonité trestní sazby, z něhož vykročiti nesměl, není tomu tak, jakmile sice soud prohlásil v rozsudku, jako v tomto případě, že předpoklady §u 54 tr. zák. shledává, a §u 54 tr. zák. používá, přes to však trest v rámci zákonné trestní sazby vyměřil, poněvadž v případě tom nepoužil toliko p r á v a jemu zákonem vyhrazeného, neučinil něco, co učiniti s m ě l, k čemuž však dle zákona nijak nebyl zavázán. Zmateční stížnosti bylo proto zavrhnouti, a otázka přiměřenosti trestu bude řešena při vyřizování odvolání, provedených in eventum oběma stěžovatelkami.

Čís. 1832.

Pokud napodobení šatu a liturgických úkonů kněze při přednášce kupletu jest sesměšňováním a zlehčováním obyčejů a zařízení církve katolické (§ 303 tr. zák.).

(Rozh. ze dne 13. prosince 1924, Zm I 646/24.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Chebu ze dne 4. září 1924, jímž byl obžalovaný Jan B. sprostěn podle §u 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin §u 303 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.